

ISANO POLJE

Lea Fatur

Solze sirot odpirajo zaklade zemlje

Ilustrirala M. Vogeltnik.

V ubogi hribovski vasi je živel krovec s številno družino. Neumorno je plezal po lestvah, pokrival strehe s slamo ali skodlami, vendar je prislužil komaj toliko, da je nasitil lačne kljunčke in obul bose noge. Vas je bila siromašna in njena cerkva borna. Ob velikih pomladanskih deževjih je razkrilo zvonikovo streho in nevarnost je bila, da bi ob nevihti dež pral svetnike na oltarjih. Pa dolgo niso zmogli vaščani za kritje zvonika. Po dolgotrajnih sejah in prerekanju so vendar sklenili nakup potrebnega blaga in naročili vaškemu krovcu, da naj se podviza s kritjem, preden izbruhne nevihta, ki zdivja v tistih hribih posebno hudo. Tako se je zgodilo, da je bil krovec na zvoniku, ko so se zbirali v hudi poletni vročini oblaki in se je bližala nevihta. Krovec je vedel, da se nahaja v nevarnosti, ni pa hotel pustiti svojega dela v upanju, da bo zamašil vsaj najhujše vrzeli, preden se ulije dež. Moža je zajel na zvoniku tak vihar, kakor ga ni še bil doživel, odtrgalo ga je od strehe in treščilo na pokopališče. Veter je tulil, trgal streho, stresal zvonik, premetaval kozolce in grozil, da razmeče vse hiše vasi. Zato si ni upal nikdo pogledati, kaj je s krovcem; vsak vaščan je čakal samo s strahom, kdaj ga odnese s hišo vred.

Krovčeva žena in otroci so se jokali in molili za očeta. Dasi je ženi stiskala težka slutnja srce, je vendar upala, da se je umaknil še pravočasno raz zvonik in da vedri v cerkvi.

Kakšna žalost je zavladala v krovčevi bajti in v celi vasi, ko so našli dobrega očeta z razbito glavo, mrtvega! Uboga vdova se je utapljala v solzah in žalosti, pa je skušala nadomestiti možev zaslužek, puščala je manjše sirote v varstvu dvonajstletne starejše Stane in je hodila na dnino. Pa kaj bo tak skromen zaslužek za šest lačnih grl! Vdova je delala preko svojih moči, da se je kmalu upehala in obolela. Zdaj je prišlo gorje do vrhunca. Res so pomagali ubogi družini vaščani in župnik — pa bili so vsi revni. Župnik je imel veliko sorodnikov, za katere je moral skrbeti in vaščani — saj vemo, enkrat pomaga, drugič očita in zmerja.

Pri hiši ni bilo ne kruha, ne mleka, ne moke, ne masti. Mati kašlja in stoče v enem kotu bajte, iz drugih kotov prosijo sirote: »Kruha! Lačen!«

Stana prosi tolažnika sv. Duha, da bi jo razsvetlil. Pa se spomni ponoči grajske podrtine pod vasjo. Stari ljudje pravijo, da je tam zakopan zaklad. Drugi dan vzame lačna Stana lopato in svoje lačne bratce, pa se spusti do podrtin. Bratce posadi na kamenje in jame kopati. Bratcem pravi, da bo

izkopala kruha. A sirote vidijo, da prinaša lopata samo grušč in jamejo tuliti: »Lačen! Kruha!«

Tulijo tako žalostno, da se splašijo vse ptice v bližini, da pogleda podlasica izpod korenine bukve in skoči divji maček raz zid. Stana sliši krik in jok, prevzame jo obup, tudi ona zakriči, vrže lopato od sebe in se spusti v divji jok. Debele solze ji lijejo po licih, trkljajo se glasno po krilu in udarijo na gole noge. In te solze se ne razlezejo, trkljajo se okrog nog in se svetijo kakor tisti kamni, ki jih imajo mestne gospe v uhljih in na prstih, kadar pridejo v njihovo vas. Stani udari srce v radostnem presenečenju: Zaklad! Bog se je usmilil sirot!

Oblijejo jo nove solze, solze radosti — in tudi te se izpremenijo v svetle prozorne jagode. Lep kupček jih je, ko jih nabere Stana in pravi bratcem: »Hitro domov! Zdaj bo kruha in mleka. Mama naj zakuri.« Drobiž haca in raca domov, Stana pa k župniku, župnik z njo k trgovcu. Moke, kruha in drugih potrebnih reči naloži trgovca hlapcu. »Čast svetemu Duhu!« sklepa vdova roke, »Bog ne zapusti sirot!« Drugi dan je peljal župnik Stano in njeno mater k zlatarju v bližnje mesto, kjer je

zamenjal bisere za vsoto denarja, tako veliko, da je bila vdova rešena gmotnih skrbi. Lahko si je pomagala do zdravja in lahko si je povečala posest, da so vsi živeli pošteno na svojem in ob svojem. Nekaj biserov pa je darovala kipu svete Device, da bodo vaščanom v večni spomin usmiljenja božjega.

Glas o biserih v grajski podrtini se je raznesel daleč naokrog. Iz mest in vasi so hiteli z rovačami in lopatami, vse so prebrskali in prekopali. Pa ni bilo ne trohice zlata, ne leska bisera. Gnala jih je lakomnost — ni se jim utrnila bridka solza zapuščenih lačnih sirot.

KAJ BI RAD POSTAL

Ko sem bil še čisto majhen, sem vedno pravil, da bom škof. Tako mi danes pripoveduje očka in se moram sam sebi smejati, če se spomnim, kakšne visoke misli sem imel kot kratkosrajčnik. Ne morem se več dobro